

VUOSITTAINEN RAPORTTI
UTAJÄRVEN KUNNAN
HYVINVOINNISTA 2022

Sisällys

Johdanto	2
Hyvinvointiraportin tarkoitus ja rakenne	2
Hyvinvoinnin strategia	3
Väestö	4
Kouluterveyskyselyiden vastauksia	5
HYTE-kertoimen prosessi-indikaattorit	8
Tulosindikaattorit	9
HYTE-kerroin 2022	10
Elinolojen ja rakenteiden indikaattoreita	12
Hyvinvointiraportin tietolähteet	15
Oman toiminnan kuvaus ja mittaristot strategisten tavoitteiden näkökulmasta	16
Lapset- ja nuoret: Lapsiperheiden palvelut ja lasten harrastustoiminta	16
Jokaisella lapsella on sellaista tekemistä, josta tulee hyvä mieli.	16
Onnellinen ja turvallinen lapsuus ja nuoruus.	16
Myönteisen itsetuntemuksen vahvistaminen.	17
Hyvät harrastukset.	17
Nuoren mielen hyvinvoinnin edistäminen	17
Kaikki kuntalaiset: Yhteisöllisyys, kuntalaisten kuuleminen ja työikäisten harrastustoiminta	19
Työllisyyden edistäminen	19
Hyvät harrastukset hyvinvoinnin edistäjinä.	19
Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen.	20
Ennalta ehkäisevän päihdetyön kehittäminen.	20
Osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen.	20
Turvallisuuden edistäminen.	20
Kansansairauksien ennaltaehkäisy.	21
Ikäihmiset: Ikäihmistien kotona pärjäämisen tukeminen	22
Turvallinen asuminen ja turvallisuudentunne.	22
Yksinäisyyden vähentäminen	22
Kaatumisen ehkäisy.....	22
Vuoden 2022 johtopäätökset	24
Vuoden 2022 onnistumiset.....	24
Vuoden 2022 haasteet.....	24

Johdanto

Hyvinvoivat asukkaat ovat Utajärven kunnan keskeinen voimavara.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisten palveluita tuottavat kunnan lisäksi useat muutkin tahot, kuten seurakunta, yhdistykset, yritykset ja seurat. Utajärvellä on pitkät perinteet järjestyhteistyön kehittämiseksi, sekä toiminnan jatkumisen edesauttamiseksi.

Yhteistyön ansiosta kunnassa voidaan järjestää monenlaisia tapahtumia ja tilaisuuksia, joista kaikille löytyy jotain mieleistä. Raportissa kuvatut tilaisuudet ja tapahtumat ovat järjestetty suurimmaksi osaksi yhteistyössä seurojen, yhdistysten ja vapaaehtoisten voimin.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on ennen kaikkea käytännön tekoja kuntalaisten hyväksi ja osallisuuden vahvistamista koko kuntayhteisössä. Mitä paremmin kunnassa tiedetään asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden tila, sitä täsmällisemmin pystytään puuttumaan ongelmiin, ehkäisemään niiden syntyä ja ryhtymään toimiin kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Hyvinvointiraportin tarkoitus ja rakenne

Kuntalaki (2015/410) määrittelee kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä huolehtimisen keskeiseksi kunnan perustehtäväksi. Terveydenhuoltolain (1326/2010) luvussa 2 määritellään laajasti kunnan tehtäviä kuntalaisten terveyden edistämiseksi. Sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) on rakenteellisen sosiaalityön käsitteen lisäksi useita vastaavia mainintoja kunnan tehtävistä.

Näiden lisäksi terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä ohjataan useissa muita hallinnonaloja koskevissa laeissa, kuten maankäyttö- ja rakennuslaissa, perusopetuslaissa, kuntien kulttuuritoimintalaissa ja elintarvikelaissa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan tehtävä. Sen tavoitteena on

1. lisätä kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä
2. ehkäistä sairauksia ja syrjäytymistä ja
3. vahvistaa osallisuutta.

Hyvinvointia ja terveyttä edistetään kaikilla kunnan toimialoilla. Se parantaa kuntalaisten elämänlaatua, lisää työllisyyttä ja tuottavuutta sekä hillitsee sosiaalisten ongelmien ja eriarvoisuuden kasvua. Kunnan tehtävänä on seurata asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä eri väestöryhmissä. Tämä tarkoittaa tiedon tuottamista esimerkiksi sosioekonomisen aseman, koulutustaustan tai asuinalueen mukaan.

Kuntalaisten hyvinvointia ja tehtyjä toimenpiteitä tulee seurata säännöllisesti sekä laatia suunnitelma hyvinvoinnin edistämiseksi. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus (Terveydenhuoltolaki 1326/2010; 12 §).

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kaikkien toimialojen tehtävä. Vastuu sen koordinoinnista Utajärvellä on hyvinvointiprosessissa, jossa hyvinvointijohtaja vastaa poikkihallinnollisen toiminnan yhteensovittamisesta. Yhteistyötä tehdään aktiivisesti myös Pohteen, kolmannen sektorin, koulun, seurakunnan sekä alueellisten toimijoiden kanssa.

Hyvinvoinnin strategia

Valtuustokauden hyvinvoinnin edistämisen strategiset kärkitavoitteet ovat:

1. Iäkkäiden kotona pärjäämisen tukeminen
2. Lapsiperheiden palvelut ja lasten harrastustoiminta
3. Yhteisöllisyys, kuntalaisten kuuleminen ja työikäisten harrastustoiminta

Kaikkia ikäryhmiä tulee kohdella tasavertaisesti osana hyvinvoinnin edistämistyötä.

Hyvinvointityössä olemme suunnitelleen työtä näiden kolmen strategisen päätavoitteen kautta. Päätavoitteisiin on myös tarkempi määrittely, mitä toimenpiteitä vaatii, että tavoite täyttyy. Toimenpiteissä on erikseen määritelty käytännön toimia, jotka edesauttavat toimenpiteiden toteutumista.

Toimenpiteitä seurataan erilaisilla mittareilla, jotka ovat määritelty hyvinvointisuunnitelmaan.

Lapset ja nuoret: Lapsiperheiden palvelut ja lasten harrastustoiminta

- Jokaisella lapsella on sellaista tekemistä, josta tulee hyvä mieli.
- Onnellinen ja turvallinen lapsuus ja nuoruus.
- Myönteisen itsetuntemuksen vahvistaminen.
- Hyvät harrastukset.
- Nuoren mielen hyvinvoinnin edistäminen

Kaikki kuntalaiset: Yhteisöllisyys, kuntalaisten kuuleminen ja työikäisten harrastustoiminta

- Työllisyyden edistäminen
- Hyvät harrastukset hyvinvoinnin edistäjinä.
- Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen.
- Ennalta ehkäisevän päihdetyön kehittäminen.
- Osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen.
- Turvallisuuden edistäminen.
- Kansansairauksien ennaltaehkäisy.

Ikäihmiset: Ikäihmisten kotona pärjäämisen tukeminen

- Turvallinen asuminen ja turvallisuudentunne.
- Yksinäisyyden vähentäminen
- Kaatumisen ehkäisy

Väestö

Väestö

2020 2619 asukasta

2021 2568 asukasta

2022 2523 asukasta

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2020	2021	2022
0 - 17-vuotiaat, % väestöstä info ind. 1065	Utajärvi	yhteensä	18,6	18,1	18,1
0 - 6-vuotiaat, % väestöstä info ind. 7			5,0	4,7	5,2
16 - 24-vuotiaat, % väestöstä info ind. 168			7,9	7,7	7,7
25 - 64-vuotiaat, % väestöstä info ind. 169			44,3	44,5	44,2
65 - 74-vuotiaat, % väestöstä info ind. 170			17,9	17,9	18,5
65 vuotta täyttäneet, % väestöstä info ind. 1068			31,8	31,9	32,7
7 - 15-vuotiaat, % väestöstä info ind. 167			10,9	11,2	10,2
75 vuotta täyttäneet, % väestöstä info ind. 271			13,9	14,0	14,1
85 vuotta täyttäneet, % väestöstä info ind. 675			5,1	4,6	4,4
Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta info ind. 167			18,3	22,2	25,8
Pinta-ala, km ² info ind. 2330			1 737	1 737	1 735

Utajärven kunnan väestö on vähentynyt 2021 vuodesta vuoteen 2022 45 henkilöllä, ollen 2523 asukasta.

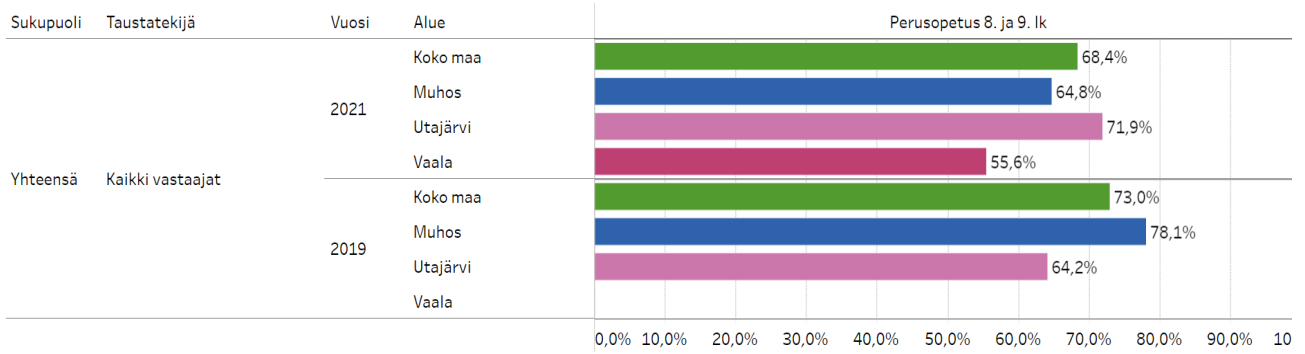
Ennusteiden mukaan vuonna 2040 Utajärvellä asuu 2077 asukasta. Vuositasolla se tarkoittaisi, että väkiluku vähenisi n. 25 henkilöllä vuosittain.

Mikäli väkiluku vähenisi edellisvuoden verran, olisi 2040 Utajärvellä asukkaita 1713 henkilöä.

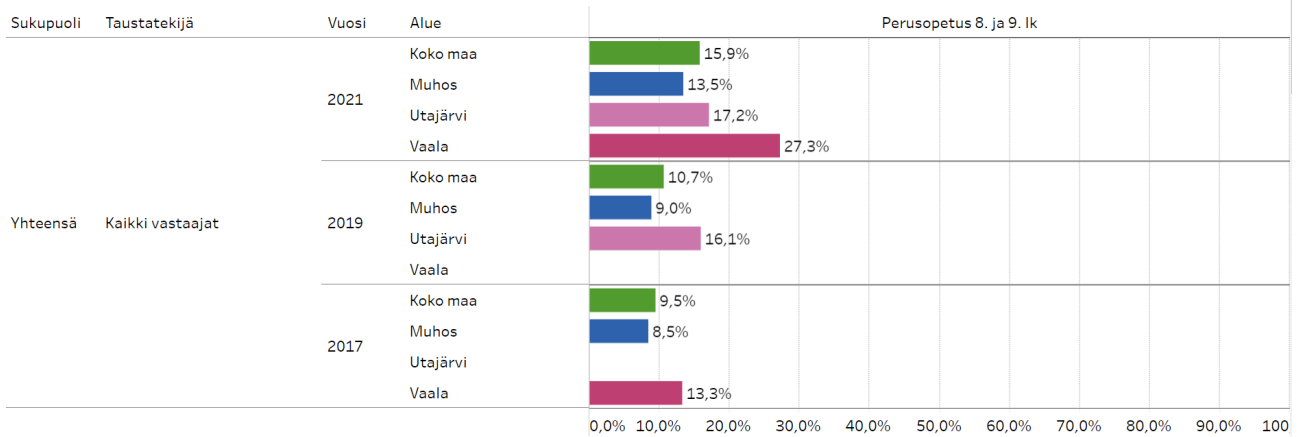
Vuonna 2022 kuntaan syntyi 22 lasta. Kuntien välinen nettomuutto oli -21 henkilöä. Ikäluokittain rakenne on pysynyt edeltävän vuoden ajan ennallaan. Kuolleiden määrä oli 50.

Kouluterveyskyselyiden vastauksia

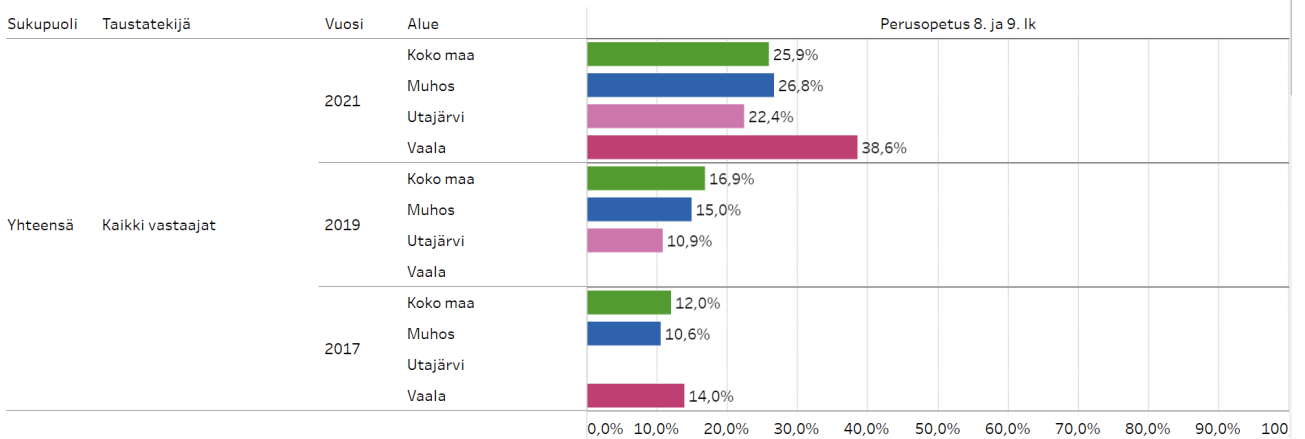
Kokee kuuluvansa itselleen tärkeään ryhmään tai yhteisöön

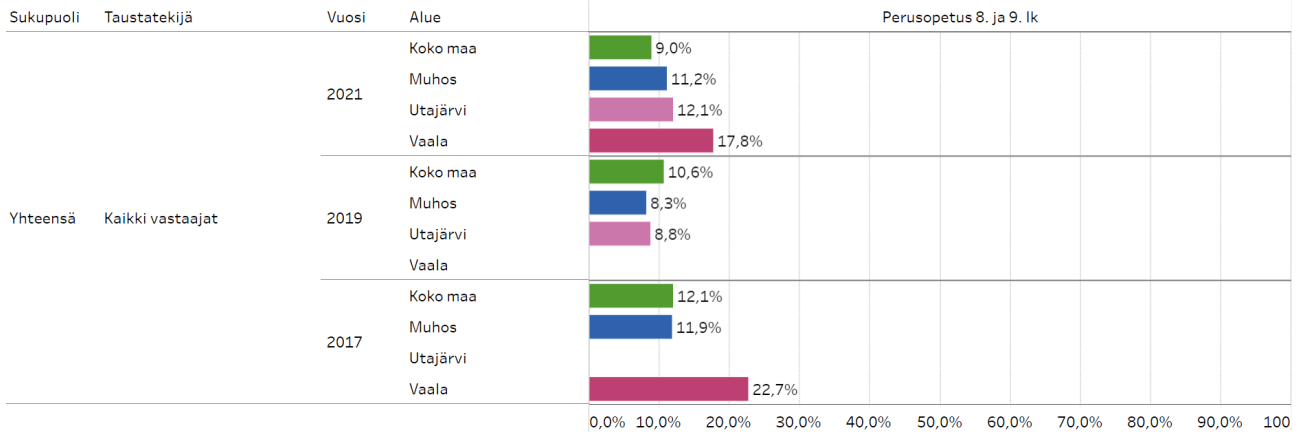
Tuntee itsensä yksinäiseksi

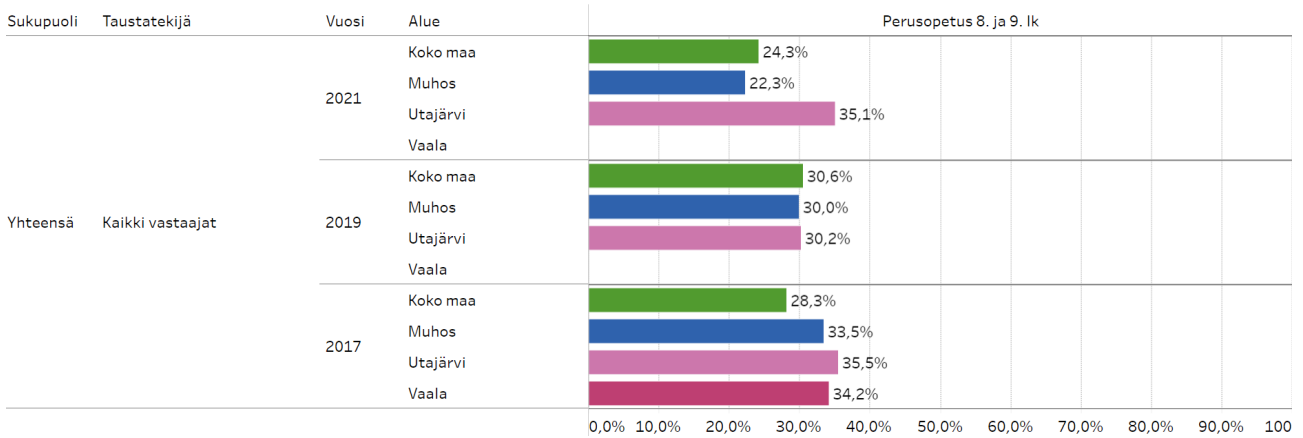
Kokenut seksuaalista häirintää puhelimessa tai internetissä vuoden aikana

Liikkuu korkeintaan yhtenä päivänä viikossa vähintään tunnin päivässä

Erittäin tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä

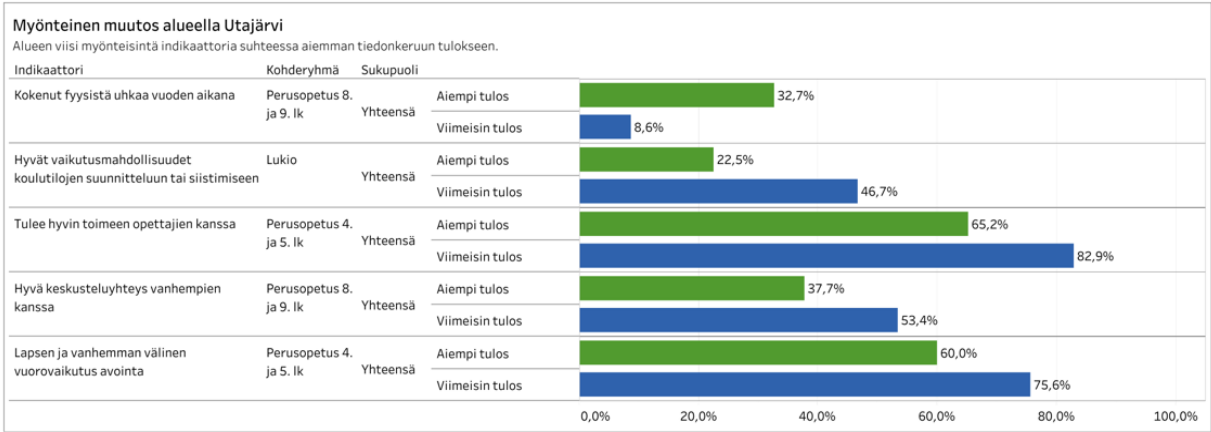

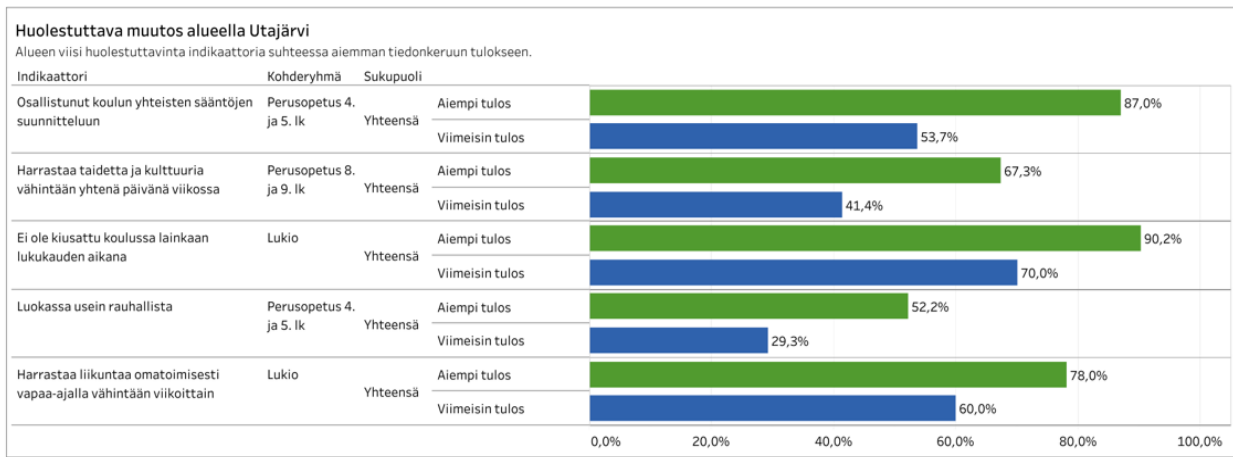
Lasten ja nuorten terveys ja hyvinvointi

KARTTA VAHVUDET JA KEHITYSKOHEET VERTAILE

Alueellinen kehitys ja vertailu koko maahan, Utajärvi
Tällä sivulla esitetään alueellisia vahvuuksia ja kehittämiskohteita verrattuna aiempiin tuloksiin sekä koko maan tulokseen.

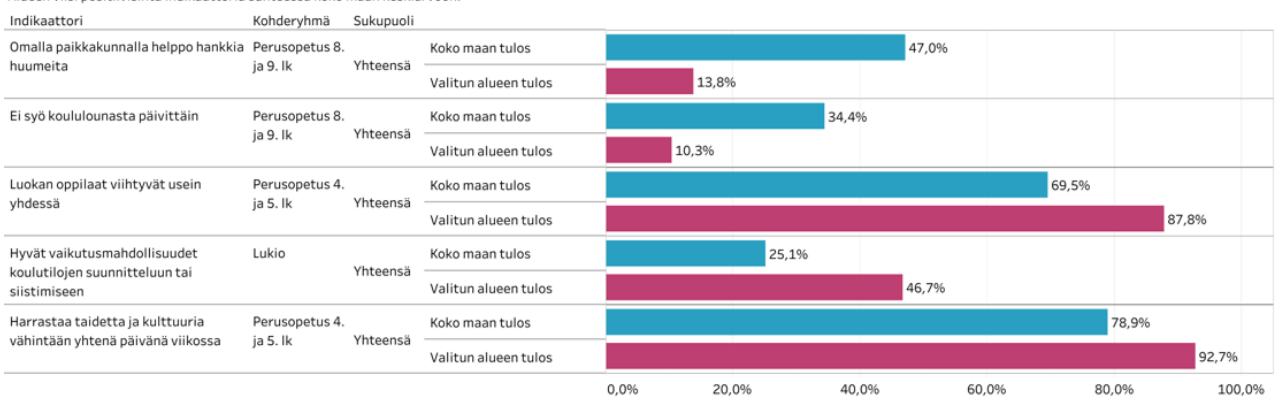
Alue: Utajärvi Kohderyhmä: All Sukupuoli: Yhteensä

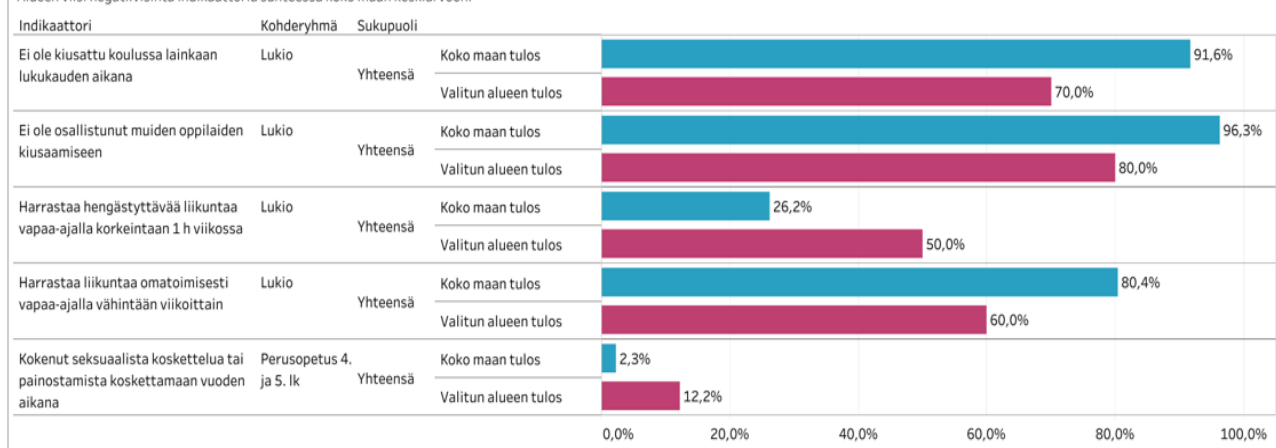
Vahvuudet, Utajärvi

Alueen viisi positiivisinta indikaattoria suhteessa koko maan keskiarvoon.

Kehityskohteet, Utajärvi

Alueen viisi negatiivisinta indikaattoria suhteessa koko maan keskiarvoon.

Kouluterveyskyselyiden vastauksista ilmenee, että varsinkin alakouluikäisten välit vanhempiin ovat hyvät ja he kokevat voivansa jutella asioistaan aikuisten kanssa. He kokevat myös yhteisöllisyyttä koulussa ja kavereiden kesken. Some/nettialustat kuitenkin vaativat tarkempaa seurantaa ja ohjeistusta vanhemmilta ja koululta. Erityisesti seksuaalista häirintää ilmenee netissä.

Ikäluokissa näkyy jokaisella asteella liikuntaharrastusten väheneminen. Yhteiseen toimintaan nuoret varsinkin kokevat pääsevänsä mukaan. Omaa terveydentilaa nuoret arvioivat huonoksi joka kolmannessa kouluterveyskyselyn vastauksessa. Päihteidenkäyttö on Utajärvellä ollut vähäisempää viimeisimmän Nuorten Ystävien tekemän kyselyn mukaan. Kiusaamista taas esiintyy erityisesti lukioikäisissä.

Liikunnan harrastaminen on vähentynyt. Leikkipaikkojen puute on palautteiden mukaan selkeää.

HYTE-kertoimen prosessi-indikaattorit

HYTE-kerroin muodostuu yhteensä 20 mittarista, joista kuusi perustuu toiminnan tuotoksiin ja 14 kunnan omaan tekemiseen (prosessi-indikaattorit). Prosessi-indikaattoreissa on 4 osaa.

1. Kuntajohto

- Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista 0 (2022)
- Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista 100 (2022)
- Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen 100 (2022)
- Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä 100 (2022)
- Kunnan palveluluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja: 100 (2022)

2. Liikunta

- Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa: 100 (2022)
- Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille: 100 (2022)
- Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä tai kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen: 0 (2022)
- Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin: 100 (2022)

3. Kulttuuri

- Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä: 100 (2022)

4. Peruskoulut

- Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit: 0 (2022)
- Kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus: 100 (2022)
- Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koulussa: 100 (2022)
- Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä: 0 (2022)

Tulosindikaattorit

Tulosindikaattorit kuvaavat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tuloksellisuutta väestötasolla.

Niiden avulla mitataan muutosta. Tulosindikaattoreista lasketaan kahden viimeisimmän vuoden erotus kuvaamaan tapahtunutta muutosta.

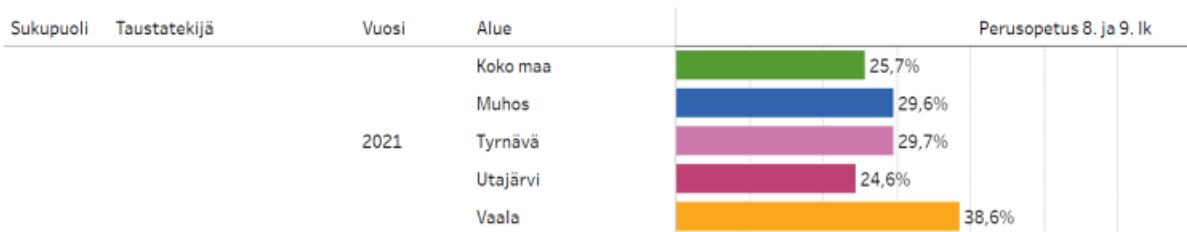
Laskennassa etsitään jokaisen tulosindikaattorin kohdalla kaikkien kuntien pienin erotus ja suurin erotus. Suurin erotus kuvaa parasta positiivista kehitystä. Kuntakohtaiset pistemäärät skaalataan edellä mainittujen minimien ja maksimien avulla.

Suurimmasta erotuksesta tulee arvo, jolla tulosindikaattorista saa sata pistettä ja pienimmästä erotuksesta arvo, jolla tulosindikaattorista saa nolla pistettä. Loput pistemäärät nollan ja sadan pisteen välillä määräytyvät sen mukaan, mihin kohtaan erotusten vaihteluväliä kunnan erotus osuu. Jos jonkin indikaattorin arvo on jo tavoitetasossa, saa kunta sen osalta maksimipisteet.

Skaalauksen ansiosta pistemäärät ovat vertailukelpoisia eri indikaattoreiden välillä. Lisäksi jo pienellä parannuksella kunta voi saada hyviä pistemääriä, jos muutos on hyvä kaikkien muiden kuntien tilanteeseen verrattuna.

1. Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista **Tavoite 5% 2021 41**

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi

2. Ylipaino, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista **Tavoite 5% 2021 70**

Ylipainoisuus (ml. lihavuus) (itse ilmoitetut tiedot)

3. Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä henkilöillä verrattuna 10 000 vastaavan ikäiseen henkilöön. Tavoite 230 hoitajaksoa 2021 60 2022 54

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä info ind. 3999	Muhos	yhTEensä	135,9	575,9	599,4
		Utajärvi		363,4	266,3
	Vaala		489,0	292,8	311,3
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori info ind. 5308	Muhos		56	100	0
	Utajärvi		49	60	54
	Vaala		63	36	64

4. Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä Tavoite 5% 2021 72 2022 52

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä info ind. 306	Muhos		9,7	9,8	9,5
	Utajärvi		14,3	14,1	12,7
	Vaala		15,7	15,0	15,2
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori info ind. 5307	Muhos		41	49	44
	Utajärvi		46	72	52
	Vaala		46	64	73

5. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä Tavoite 0,5% 2021 28 2022 60

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä info ind. 234	Muhos		1,5	1,8	1,5
	Utajärvi		0,7	0,5	0,6
	Vaala		1,3	1,2	1,1
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori info ind. 5306	Muhos		51	38	48
	Utajärvi		45	28	60
	Vaala		64	38	60

6. Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä Tavoite 5% 2021 69 2022 66

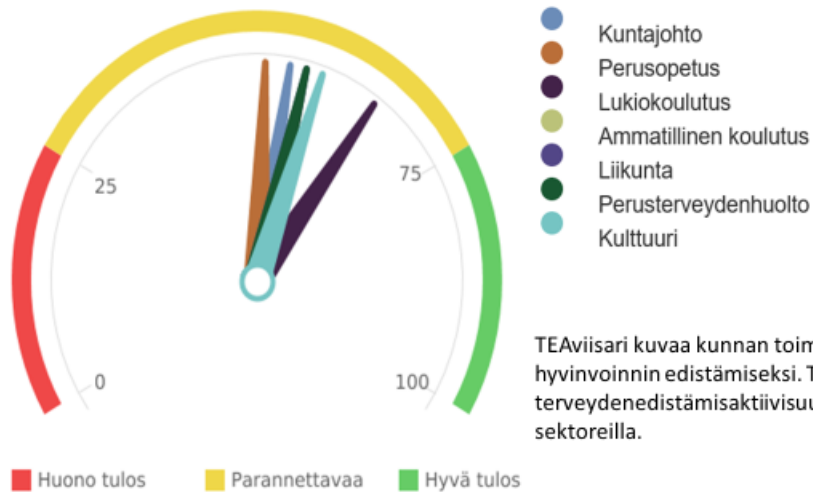
Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2020	2021	2022
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä info ind. 3219	Muhos	yhTEensä	7,3	7,9	
	Utajärvi		11,1	8,1	
	Vaala		10,9	10,6	
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori info ind. 5304	Muhos		44	62	49
	Utajärvi		0	69	66
	Vaala		64	46	39

HYTE-kerroin 2022

- HYTE-kerroin euroa / asukas: 17,5
- HYTE-kerroin, 0–100: 62
- HYTE-kerroin, 1 000 euroa: 45,1

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2020	2021	2022
HYTE-kerroin, 1 000 euroa info ind. 5355	Muhos	yhteensä	119,8	133,9	90,7
	Utajärvi		40,9	44,9	45,1
	Vaala		58,6	51,8	51,5

Kaikki sektorit : Utajärvi 2022

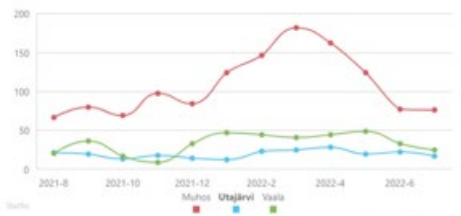

TEAviisari kuvaa kunnan toimintaa asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. TEAviisarin mukaan Utajärven terveydenedistämiskiivisyydessä on parannettavaa kaikilla sektoreilla.

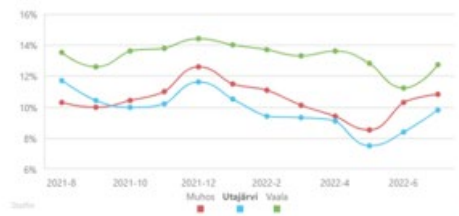
Elinolojen ja rakenteiden indikaattoreita

	2022	2021	2020	2019	2018
Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta, %	9,2	12,2	12,6	9,0	10,4
Työttömät työnhakijat	93	122	131	99	115
Työttömät työnhakijat, naiset	28	40	52	39	49
Työttömät työnhakijat, miehet	65	82	79	60	66
Alle 25-vuotiaat työttömät työnhakijat	9	13	17	11	12
Yli vuoden työttömänä olleet	27	35	23	17	36
Yli 50-vuotiaat työttömät työnhakijat	51	63	88	53	64
Avoimet työpaikat	16	18	11	34	10

AVOIMET TYÖPAIKAT

TYÖTTÖMYYS TYÖNHAKIJOIDEN %-OSUUS TYÖVOIMASTA

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2020	2021	2022
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavan ikäisestä väestöstä info ind. 236	Muhos	yhteensä	70,7	70,0	69,7
	Utajärvi		69,9	69,0	68,8
	Vaala		66,1	65,9	67,2
Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä info ind. 313	Muhos		2,0	1,7	1,7
	Utajärvi		2,9	2,7	2,2
	Vaala		2,0	2,0	1,6
Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä info ind. 318	Muhos		1,7	3,1	2,9
	Utajärvi		3,3	2,3	2,3
	Vaala		3,2	2,5	2,9
Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä info ind. 237	Muhos		44,7	44,7	44,6
	Utajärvi		38,6	41,9	46,0
	Vaala		45,0	44,5	48,5

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2020	2021	2022
Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavan ikäisestä väestöstä info ind. 3261	Koko maa	yhteensä	7,3	6,8	6,4
	Muhos		12,8	13,3	12,5
	Utajärvi		6,8	7,5	7,8
	Vaala		4,4	6,8	7,0
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä info ind. 1570	Koko maa		91,8	92,5	93,0
	Muhos		87,2	86,7	87,3
	Utajärvi		93,2	92,2	91,6
	Vaala		94,5	93,2	93,0
Säännöllisen kotihoidon piirissä olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä info ind. 5513	Koko maa		16,3	15,7	14,8
	Muhos		30,4	29,8	31,2
	Utajärvi		28,2	25,0	23,8
	Vaala		19,1	16,1	15,9

Työikäisten hyvinvoinnin tilastoista on saatavilla vähänlaisesti indikaattoritietoja. Kuitenkin palautteen ja kokemustiedon mukaan erityisesti liikuntapaikkojen hoitoon, luontoreittien ja ohjattuihin toimintoihin kaivataan lisäpanostusta. Kulttuuritapahtumiin on osallistunut erittäin paljon kävijöitä ja ne ovat saaneet positiivista palautetta. Myös kirjaston lainausmäärät ovat olleet erittäin hyvät. Nuoriso- ja liikuntatalon tulipalo vuoden -22 huhtikuussa on rajoittanut erityisesti työikäisten harrastustoimintaa.

Väestöllinen huoltosuhde on vuoden 2022 lopussa 89,9 ja vuoden 2040 ennusteiden mukaan 105,4.

Väestöllinen eli demografinen huoltosuhde on alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrän suhde 15-64 -vuotiaiden määrään. Saatu luku on kerrottu sadalla. Esimerkiksi jos huoltosuhde on 50, se tarkoittaa, että alle 15-vuotiaita ja yli 65-vuotiaita henkilöitä on 50 henkilöä sataa 15-64 vuotiasta kohden. (FinStat)

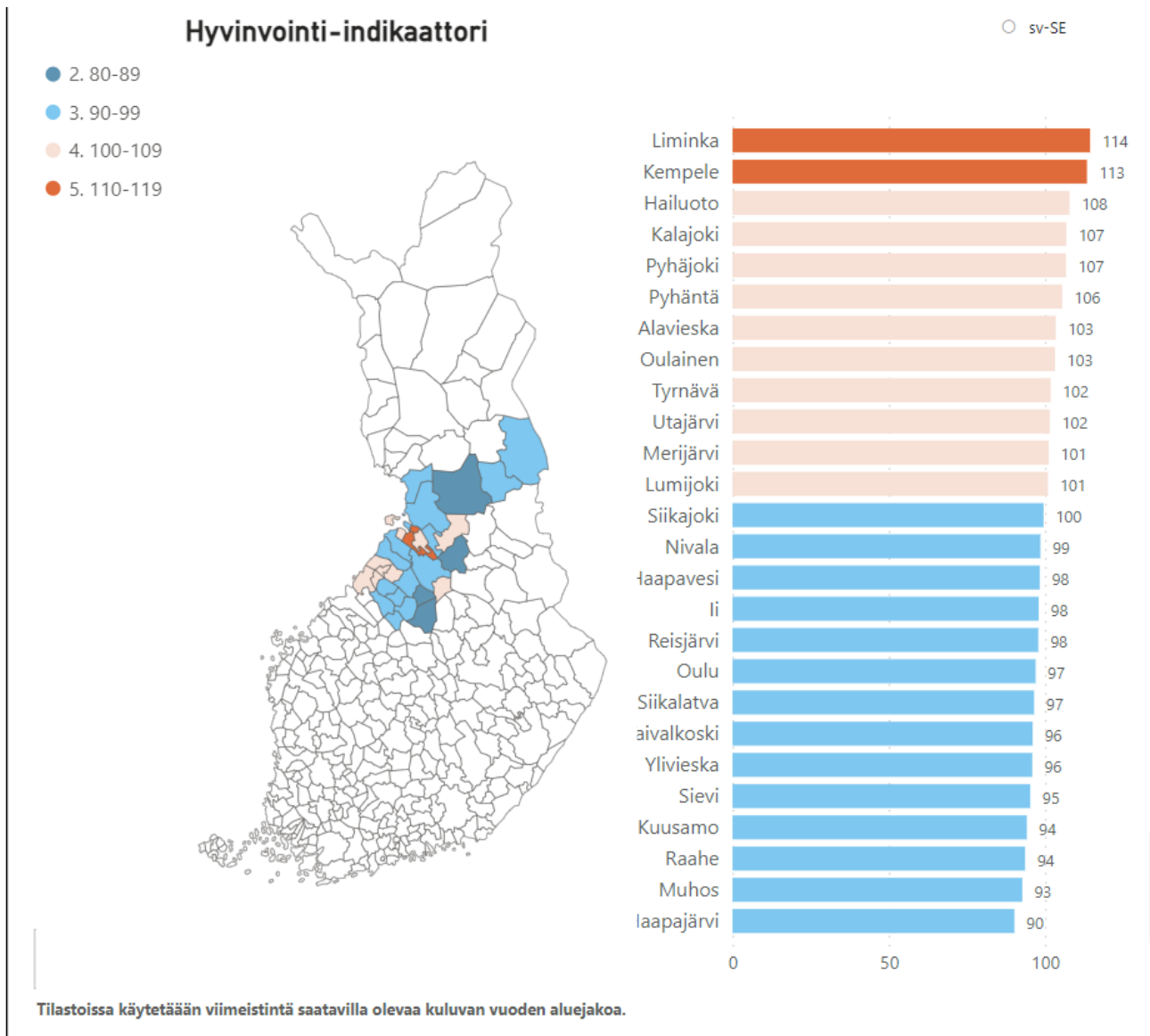
Erillinen kysely Utajärvisten kokemasta onnellisuudesta tehdään vuoden 2023 loppupuolella. Työttömyys on laskenut edellisvuoteen verrattuna. Perheiden osalta ahtaasti asuvia perhekuntia on miltei puolet.

Väestö ikääntyy tulevana vuosina nopeasti.

TEA-viisarin mukaan Utajärvellä on parannettavaa jokaisella osa-alueella.

HYTE-kertoimen perusteella kunta on taas hieman parantanut tulostaan.

Hyvinvointi-indikaattorin mukaan Utajärvi sijoittui 12:sta Pohjois-pohjanmaan kunnista.

Having (elintaso)

Veronalaiset tulot, /1000as

Toimeentulotukea saaneissa kotitalouksissa asuvat henkilöt, %asukkaista

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Sairastavuus-indeksi, ikävakioitu

Ahtaasti asuvat %

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä Ind 3219

Loving (yhteisyyssuhteet):

Perusterveydenhuollon mielenterveyskäynnit yhteensä / 1 000 asukasta Ind 2458 +

Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, psykiatria / 1000 18 vuotta täyttäneitä

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / as

Yhden hengen asuntokuntien osuus kaikista asuntokunnista

Being (itsensä toteuttaminen):

Äänestysaktiivisuus

Pitkäaikaistyöttömät, % työvoimasta

Kirjastolainausten kokonaismäärä

Hyvinvointiraportin tietolähteet

Hyvinvointiraportin tiedot perustuvat pääosin indikaattoritietoon, jota on koottu useista eri tietolähteistä.

Pääasiallisina lähteinä on käytetty ja tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi:tä, THL:n TEAvisaria,

Kouluterveyskyselyä 2021.

Oman toiminnan kuvaus ja mittaristot strategisten tavoitteiden näkökulmasta

Lapset- ja nuoret: Lapsiperheiden palvelut ja lasten harrastustoiminta.

Strategisen tavoitteen toimenpiteet:

Jokaisella lapsella on sellaista tekemistä, josta tulee hyvä mieli.

Tarjoamme monipuolista harrastus- ja kerhotoimintaa lapsille ja nuorille:

- 2021 kerhoja 29, osallistujia: 10-20/kerho 2022 kerhoja 29, osallistujia 10-20/kerho
- 2021 Kesäkerho 0-3 lk, osallistujia: 40 lasta 2022 47 lasta
- 2021 Kesäleiri 7-13 vuotiaille, osallistujia: 45 lasta 2022 50 lasta
- 2022 Leikkikenttätoiminta 4-8 –vuotiaille, osallistujia 61 lasta
- 2022 Superpark, osallistujia: 86 lasta
- 2022 Powerpark, osallistujia: 45 nuorta
- 2022 Rokua luontoliikuntaleiri hiihto- ja syyslomalla, osallistujia :18 nuorta/leiri
- 2022 Leo´s Leikkimaan koko perheen retki, osallistujia: 52 lasta ja 23 aikuista
- 2022 Haaparanta, osallistujia :49 nuorta

Kehitämme välituntiliikuntaa monipuoliseksi ja osallistavaksi. 2022 välikäriohjaajien koulutus, osallistujia 13

- Harrastamisen Suomen mallin kerhotoiminnan kehittäminen ja jatkaminen tarkoituksena saada se säännölliseksi toiminnaksi. Olemme aktiivisesti mukana hankkeessa. 2022 Avustus myönnetty
- Lasten vahvuksien löytäminen ja vahvistaminen varhaiskasvatuksessa ja koulussa. Vanhemmuuden tukeminen luentoja ja varhaisen puuttumisen avulla. Lasten oikeuksien tunteminen ja niiden noudattaminen. 2022 Nuorten ystävien kanssa tehtävää yhteistyötä kehitetty. Vanhemmuuden tukemisen luentoja tiedotettu vanhemmille mm. Wilman kautta.
- Ulkoilu- ja retkeilyreittien sekä makkaranpaisto paikkojen ja laavujen kunnossapito. Luontokasvatus ja luontosuhteen vahvistaminen. 2022 Hankeyhteistyö Oulujokilaakson uudistuvat retkeilyreitit
- Osallistuimme perhekahvilatoiminnan käynnistämiseen ja ylläpitämiseen. Perhekahvilan teemat vaihtelivat perheiden toiveiden mukaisesti eri aihealueisiin. 2022 Perhekahvila kokoontui 4 kertaa.

Onnellinen ja turvallinen lapsuus ja nuoruus.

- Koulu ja varhaiskasvatus kannustavat jokaista lasta löytämään omat vahvuudet ja positiiviset puolet. 2022 Opettajat osallistuivat vanhempainoimikunnan kokouksiin sekä oppilashuoltoryhmä kokoontui 4 kertaa vuoden aikana. Käytössä on myös positiivisen pedagogiikan menetelmät.
- Koulu ja varhaiskasvatus huomioivat lasten yksilölliset tarpeet.
- Pienet ryhmäkoot ovat tavoitteena vuosittain
- 2021 Lasten määrä varhaiskasvatuksessa 84 päivälasta, 8 osa-aikaista eskaria
- 2022 86 päivälasta, 20 osa-aikaista eskaria
- 2022 Perusopetuksessa ei lähtökohtaisesti ole yli 20 lapsen ryhmiä

- Lapsiperhepaketin jatkuminen: Maksuton varhaiskasvatus, kotihoidontuen kuntalisä ja ip-ap toiminnan järjestäminen 0-3 luokkalaisille. 2022 Käytössä
- Ympäristön siisteys ja turvallisuus, leikki- ja liikuntapaikat ovat kunnossa. 2022 Leikkipaikkoja ja ulkoliikuntapaikkoja käytetään mutta vaatisivat kunnostustoimenpiteitä. Koulun piha-alue vaatisi kehittämistä.
- Lasten- ja nuorten hyvinvointia seurataan mm. kouluterveyskyselyn tuloksista. Vuosittaisen raportin yhteydessä tietoa koostetaan valtuustotasolle saakka.
- Koulussa toteutetaan kulttuurikasvatussuunnitelmaa, joka takaa lapsille ja nuorille tasavertaiset mahdollisuudet kokea taidetta ja kulttuuria. Suunnitelma tarkastetaan ja päivitetään vuosittain. 2022 Perusopetuksen 8-luokkalaiset osallistuvat valtakunnalliseen taidetestaajat kampanjaan.

Myönteisen itsetuntemuksen vahvistaminen.

- Pyrimme toiminnoissamme ja arkielämässä edistämään lasten -ja nuorten mahdollisuutta tutustua toisiinsa ja saada ystävä.
 - 2022 Ryhmäytymispäivät lukiolaisille ja kuutosluokkalaisille. Koeviikon kaatajaiset lukiolaisille Oppilaskunnan tempaukset ja teemapäivät liittyen mm. ystävänpäivään. Koulurauhan julistus ystävyys teemalla.
- Jokainen nuori lähtee ja pääsee opiskelemaan peruskoulun jälkeen.
 - 2022 9:n lopettaneet pääsivät kaikki jatko-opiskelemaan

Hyvät harrastukset.

- Pyrimme lisäämään liikuntaharrastuksia ja kokeilemaan uusia vaihtoehtoja toiveiden perusteella. Mielenkiintojen kartoittaminen kyselyiden avulla tehty vuosittain.
 - 2022 Nuoris- ja liikuntatalon ollessa pois käytöstä, on ryhmätöihin priorisoitu lasten ja ikäihmisten ryhmiä.
- Jokaisella lapsella ja nuorella on harrastus, liikunta- tai kulttuuriharrastus.
 - 2022 Osallistujamääriä seurataan ja toimintoja kehitetään vastaamaan toiveita ja tarpeita. Uusia kerho-ohjaajia koulutetaan vuosittain
- Nuorisotalon toiminnalla tuemme lasten- ja nuorten osallistumista ja turvallisen tilan luomista vapaa-ajalle.
 - 2022 Aukioloajat saatiin pidettyä ennallaan, tulipalon vuoksi tilahaasteita

Nuoren mielen hyvinvoinnin edistäminen

- Nuorten masennus ja mielenterveysongelmien ennaltaehkäisy, matalan kynnyksen palvelua, joka helposti saavutettavissa.
 - 2022 Etsivän nuorisotyön uusia yhteydenottoja 26.
 - Yksilötapaamisia noin 50.
 - Nuorten verkostopalaveriisiin osallistumisia 15 kertaa yhdessä nuoren kanssa.
 - Ryhmiä kolme, nuorten ryhmä nuorten työpajan kanssa aikuisille työelämän ulkopuolella oleville nuorille, nuorten klubi ja sateenkaarinuorille suunnattu ryhmä.
 - Kaksi nuotta valmennusta/leiriä.
 - Utajärven kunnassa työssään nuoria kohtaaville ammattilaisille koulutusta sateenkaarinuorten kohtaamiseen. Tilaisuuteen osallistui 42 ammattilaista.
 - Kerran kuukaudessa päihteen Perjantai-kuppilan nuorisotalolla. Nuoria osallistunut Perjantai-kuppiloihin keskimäärin n. 50-70.
- Koulutusta päihteen käytön tunnistamisesta sekä puheeksi ottamisesta kaikille ehkäisevää päihdetyötä tekeville tahoille.

- 2021 kouluterveyskyselyn tulosten mukaan 52,5% nuorista on täysin raittiita. Vastanneista 6,6 % tupakoi päivittäin ja 5% käyttää nuuskaa päivittäin. Kyselyn tulokset on koottu perusopetuksen 8.-9.-vuosiluokan vastauksista. Kouluterveyskysely toteutetaan kahden vuoden välein, seuraavan kerran vuonna 2023.
- Nuorisotyö tekee ehkäisevään päihdetyöhön liittyvää valistustyötä yläkoululla ja lukiolla oppitunneilla, välitunneilla ja tapahtumapäivillä.
 - 2022 4 kertaa vuonna
- Koulussa ennalta ehkäisevää päihdetyötä tehdään eri oppiaineiden yhteydessä opetussuunnitelman mukaisesti. Esimerkiksi terveystiedossa, 6. lk:n ympäristöopissa, sekä luokanvalvojien tunneilla käydään läpi erilaisia hyvinvointiteemoja, myös ehkäisevän päihdetyön näkökulmasta.
- Etsivä nuorisotyöntekijä ja nuorisotyöntekijä ovat osallistuneet Ehyt ry:n järjestämiin ehkäisevän päihdetyön-, päihteidenkäytön puheeksi ottamisen- ja nikotiinivalistus-koulutuksiin.

Kaikki kuntalaiset: Yhteisöllisyys, kuntalaisten kuuleminen ja työikäisten harrastustoiminta

Työllisyyden edistäminen

- Työllistämme nuoria kesätyöllistämisen ja kerhotoiminnan ohjaustyön kautta
 - 2022 Kaikille halukkaille 15-18 -vuotiaille nuorille on mahdollistettu kesätyöjakso
 - 2022 Kesätyöllistettyjä nuoria 77
 - 2022 Kerhojen kautta työllistettyjä nuoria 27
- Kehitämme etätöiden mahdollisuuksia tarjoamalla etätöskentelyyn sopivia tiloja. Kunnassamme on myös valokuituverkko.
- Teemme aktiivista yhteistyötä Yrityspuiston kanssa löytääksemme työpaikkoja, työssäoppimisjaksoja sekä koulutusyhteistyötä niitä tarvitseville.
 - 2022 Rekrymessut, osallistujia n. 300
 - 2021 Työkokeiluja 6, 2022 15 kpl.
 - 2022 Kuntouttavassa työtoiminnassa oli 14 henkilöä.
 - Työllistymistä edistävässä monialaisessa yhteispalvelussa 10 henkilöä.
 - Nuorten työpajalla 5 henkilöä.
 - Palkkatukijaksolla oli 38 henkilöä.
- Työmatkatukea tarjotaan kauemmas kulkeville
 - 2022 Työmatkatukea saaneet 0
- Työllisyysuudistuksen laadinta
 - 2021 Työttömyysprosentin keskiarvo 12,2% 2022 9,2 %.
 - 2021 Nuorisotyöttömien määrä 13 2022 9
 - 2021 Työmarkkinatuen kuntaosuus 53 542 € 2022 45 470€
- Tavoitteenamme on, että avoimet työpaikat ja työnhakijat kohtaavat
 - 2021 Verotulot €/asukas 4340 euroa
 - 2022 4632
 - 2021 Yritysten määrä 581
 - 2022 588
- Pitkäaikaistyöttömien terveystarkastus on käytössä

Hyvät harrastukset hyvinvoinnin edistäjinä.

- Monipuoliset harrastusmahdollisuudet yhteistyössä mm. Oulujoki-opiston, seurojen sekä järjestöjen kanssa. Koronan jäljet ulottuvat vielä vuoden 2022 alkupuolelle, sekä nuoriso- ja liikuntatalon tulipalo on supistanut ryhmätoimintaa.
 - 2022 Myönnettyjen avustusten määrä:
 - Kulttuuripalvelut 4400€, kohdeavustus 3600€
 - Liikuntapalvelut 9400€, kohdeavustus 6600€
 - Nuorisopalvelut 4000€, kohdeavustus 8800€
 - Hallintopalvelut 22500€
 - Yhteensä 59300€
 - 2022 vapaa sivistystyö eli kansalaisopisto ja taiteen perusopetus
 - Toteutuneet kurssit 39
 - 2021 895.28 tuntia

- 2022 1210,95 tuntia
- Monipuoliset kirjastopalvelut, sekä omatoimikirjasto mahdollistavat kirjaston monipuolisen käytön.
 - 2021 Kirjaston aukiolo tunteja 4325
 - kokonaislainaus 48 753
 - 2022 aukiolo tunteja 4365
 - kokonaislainaus 52 596
- Kirjastossa järjestetään näyttelyitä, tuokioita ja tapahtumia kaikille ikäluokille.
 - 2022 tapahtumia 49, joissa n. 850 kävijää. Näyttelyitä 14.

Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen.

- Kuntalaisille tarjotaan uintilippuja Rokua health&spa:han subventoimalla uintilippujen hintaa edulliseksi
 - 2022 Aikuisten uintilippuja myyty 2470, lasten lippuja 910
- Järjestämme ja kehitämme erilaisia liikunnallisia ryhmiä kuntalaisten terveyden edistämiseksi ja hyvinvointia tukemaan.
 - 2022 (6.4. asti) Liikuntasalissa 40 erilaisia liikuntaryhmiä kaikenikäisille
 - kuntosalilla varattuja vuoroja ryhmillä 14
 - Sanginkoulun liikuntasali ryhmävuoroja 10
 - Hurrinsali: 14
 - Hyvinvointitalon liikuntasali 22
 - Urheilukenttä 3
 - InBoby-mittauksiin osallistujia n. 250 henkilöä

Ennalta ehkäisevän päihdetyön kehittäminen.

- Kunnassa kehitetään ennaltaehkäisevän päihdetyön mallia yhteistyöryhmän kanssa.
 - 2022 Ept ryhmän kokoontumisia 2
 - Valtakunnallisia verkostotapaamisia 2
 - Pohjois-pohjanmaan alueen tapaamisia 2

Osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen.

- Järjestämme kaikenikäisille kuntalaisille kulttuuritapahtumia eri puolilla kuntaa.
 - 2021 Tapahtumien määrä 20, osallistujia 1800 hlö, 2022 tapahtumia n. 20, osallistujia 2500
 - 2022 Nuorten gaala, osallistujia 180
 - Kyläillään yhdessä päivän osallistujia Sangilla 100
 - Yhdessä etänä-tapahtuma osallistujia 100
 - Kansainvälinen klubi kerran kuukaudessa, osallistujia 30-40/kerta
 - Vanhusten viikon ohjelma
 - Säännölliset järjestöpalaverit , noin 4 kertaa vuodessa

Turvallisuuden edistäminen.

- Liikenneturvallisuustyöryhmä kokoontuu säännöllisesti ja ottaa kantaa mm. esteettömyyteen. Kehitämme liikenneturvallisuutta tekemällä turvallisuuskävelyitä sekä tekemällä tiivistä yhteistyötä koulupoliisin kanssa.
 - 2022 Esteettömyyskierrros sekä turvallisuuskävely tehty
- Kylien turvallisuussuunnitelmien tarkoituksena on luoda toimintamallit häiriötilanteisiin, sekä olla tukemassa kunnan varautumista.

- 2022 Kylien turvallisuussuunnitelmia päivitetty, sekä yhdyshenkilöiden yhteystiedot ajantasaistettu
- Varautumisen toimenpiteitä päivitetty
 - 2022 Järjestetty kaikille avoin elinvoimailta, jossa käsiteltiin kunnan varautumista ja 72 h kotivaraa

Kansansairauksien ennaltaehkäisy.

- Tarjoamme elintapaneuvontaa yksilöohjauksena mutta myös tapahtumien yhteydessä. Työnjakomallin kehittäminen sujuvaksi hyvinvointialueen kanssa.
 - 2022 Elintapaohjausta saaneiden määrä,
 - liikuntaneuvonnassa yksilöasiakkaita 4
 - ohjauskäyntejä 8.
 - Ryhmäneuvontaa ajankohtaisista aiheista kuntosaliryhmien aikana.
 - Arjen sankarit Tulppa-ryhmässä osallistujia 9.
- Työikäisille kohdennettu ohjattu kuntosaliharjoittelu ryhmämuotoisena hankittiin ostopalveluna
 - 2022 osallistujia 15
 - Sokerijussien ryhmässä osallistujia 10
 - Nuorten kuntosaliryhmä osallistujia 10

Ikäihmiset: Ikäihmisten kotona pärjäämisen tukeminen

Turvallinen asuminen ja turvallisuudentunne.

- Yksitysteiden aurauksen järjestäminen ja maksuttomuus
- Maksuttoman nastamurskeen jako talvella
- Kyläaputoiminnan tarjoama tuki tilanteessa, jossa kotona pärjääminen on heikentynyt ja kotihoidon asiakkuus on olemassa. Sisältää mm. nurmen leikkuuta ja puun kantoa.
 - 2022 46 asiakasta
- Taloudellisen hyvinvoinnin huomioiminen maksuttomilla toiminnoilla ja tapahtumilla. Järjestöjen tilat maksuttomia. Tapahtumien yhteyteen pyritään tarjoamaan lämmin ruoka.
 - 2022 Seurakunnan ja kunnan aamupalaruokailu 2 kertaa / kk
- Lämmin ruoka eri tapahtumissa 4 kertaa
- Sydäniskureiden määrä ja tarve arvioidaan vuosittain. Ensiapukoulutuksen järjestäminen yhteistyötahojen kanssa.
- Asumisneuvonnan aloittaminen
- Palvelulinja Unto liikennöi sivukylillä viikoittain ja mahdollistaa asioimisen kuntakeskuksessa.

Yksinäisyyden vähentäminen

- Etsivän vanhustyön toimintamallin aloittaminen ryhmä- ja kerhotoiminnan kautta myös sivukylille.
- Aktiivisen järjestötoiminnan mahdollistaminen ja tukeminen. Vierailuja ryhmissä pyydettyä. Järjestötoiminnan merkitys suurin yksinäisyyden vähentämisessä.
 - 2022 Osallistuttu tilaisuuksiin. Järjestöyhdyshenkilö nimetty.
- Matalan kynnyksen digiopastus avustaa arjen nettialustojen asioimisessa ja osaamisessa
 - 2022 Käynnistyi ajanvarauksella toimiva digituki, josta on mahdollista saada yksilöllistä apua digitukihenkilöltä
- Laadukkaat ja monipuoliset kirjastopalvelut, myös digilaitteiden lainaustoimintaa
- Kunnan kulttuuri-, liikunta – ja yhteistapahtumat ovat pääsääntöisesti kaikille avoimia ja maksuttomia.

Kaatumisen ehkäisy

- Jaamme maksutta liukuesteitä apteekista 70-vuotta täyttäneille.
 - 2021 liukuesteitä annettu 72 kpl,
 - 2022 22 kpl
- Pyrimme harrastustoiminnoissa tarjoamaan maksuttomia tiloja ja ohjausta. Matalan kynnyksen osallistumista edesautetaan. Fyysisen toimintakyvyn ylläpitäminen. Kuunnellaan ja pyydetään käyttäjiltä toiveita.
- Uintimatkat ja erityisryhmien allasterapia
 - 2022 Erityisryhmien allasjumppa Rokualla 28 kertaa
 - 2021 Uintimatkoja 14 Osallistujia 262
 - 2022 uintimatkoja 30 Osallistujia n. 600
- Liikuntavälineiden lainaustoimintaa kirjastolta. Välineitä päivitetään vuosittain asiakkaiden toiveita kuunnellen.
- Seniorikuntosalin tavoitteena on toimintakyvyn parantaminen ja ylläpito. Fyysinen terveys on merkittävimmistä toimista tukemassa kotonapärjäämistä.

- 2022 toteutuneet ryhmät:
 - 60-70v. Naiset kuntosaliryhmä, kevät, osallistujia 15
 - 70-80v. Naiset ja miehet kuntosaliryhmä, kevät, osallistujia 8
 - Yli 70v. Naiset kuntosaliryhmä, kevät, osallistujia 7
 - Tuolijumppa n. yli 75v, kevät, osallistujia 8
 - Yli 65-v. Naiset ja miehet kuntosaliryhmä Sanginkoululla, syksy, osallistujia 14
 - Yli 68v. Naiset kuntosaliryhmä, syksy, osallistujia 12
 - Hurrinsalilla ryhmien varattuja vuoroja syksyllä 14 kpl

Vuoden 2022 johtopäätökset

Vuoden 2022 onnistumiset

- Nuoriso- ja liikuntatalon tulipalosta huolimatta väliaikaiset tilat saatiin järjestettyä nopealla aikataululla. Saimme pidettyä aukioloajat ennallaan ja toiminta jatkui vain muutaman päivän jälkeen.
- Lasten ja nuorten, sekä ikäihmisten harrastukset ja kerhot asetimme tärkeimmiksi toiminnoiksi väliaikaistiloihin. Saimme edelleen kerhotoimintaa jatkettua. Retket ja leirit järjestyivät normaalisti.
- Kulttuuritapahtumien, sekä muiden yhteisten tapahtumien järjestäminen sujui hyvin ja tavoitti suuren määrän kuntalaisia.
- Utajärven, Muhoksen ja Vaalan yhteinen Löytöretki taiteeseen Kulttuuripääkaupunkihanke (Oulu 2026) sai täyden rahoituksen ja hankekokonaisuus jatkuu vuosina 2022–2026. Taidetta kylille-hanke sai TAIKE:lta täyden rahoituksen. Hanke kestää 2022–2023.
- Yhteisöllisyyden vahvistaminen onnistui koronavuosien jälkeen, yhteiset tapahtumat onnistuivat erityisen hyvin, esimerkkeinä mm. Untorock ja UU:n kotipelien suosio.
- Varautumisen suunnittelu ja toimenpiteet on kunnassa erittäin hyvin huomioitu.

Vuoden 2022 haasteet

- Nuoriso- ja liikuntatalon tulipalo vaikeutti toimintaa monesta näkökulmasta, myös koululiikunnan järjestämisen näkökulmasta.
- Venäjän hyökkäysota Ukrainaan vaikutti kotitalouksien taloudellisen hyvinvoinnin heikentymiseen. Elinkustannusten, sähkön ja korkojen nousu oli lopputalvesta tuntuva.
- Nuorten ja työikäisten harrastustoiminnan väheneminen.
- Leikkipaikkojen, reitistöjen ja ulkoliikuntapaikkojen osalta tulee tasaisesti palautetta kehittämistarpeista. Jäähallin käytön lisääntymisen vuoksi hallissa parannustarpeita.
- Lasten- ja nuorten digihyvinvointiosaamisen tarve on kasvanut ja tarvitsee panostusta.